

muzejska struka, pa da iz probudene svijesti proistječe odgovoran odnos prema nasljeđu u cjelini.

Za sada, obnova Muzeja grada Splita teče u savršenom redu.

ABSTRACT

Restoration of the Municipal Museum of Split

Deša Diana

The Municipal Museum of Split is situated within the old town nucleus, in several medieval buildings of the north-eastern part of Diocletian's Palace, the most valuable cultural monument in Split. The restoration of the museum started in 1982, and was divided into 3 phases. The first phase of restoration has been completed so far. The museum has been moved into reconstructed premises, extended from 782 m² to 2.920 m². The central, and most attractive part of the museum complex is the gothic architecture of the Papalić Palace constructed by Juraj Dalmatinac and his circle. The permanent display of the museum, will present the development of Split during 1500 years, from ancient Salona, through the reign of emperor Diocletian, to the present. Exhibitions on similar themes will be set up in the gallery. The Emanuel Vidović Gallery has been founded as part of the museum in order to popularise the art circle of Split. The painter's studio and library were donated to the museum by his heirs.

Etnološka zbirka Muzeja Srema

Ljiljana Radulovački
Muzej Srema,
Sremska Mitrovica

Primljeno: 20. 1. 1988.

O osnivanju Muzeja u Mitrovici raspravljano je još pre 100 godina. Antički spomenici drevnog grada Sirmiuma podsticali su ideju o Muzeju u gradu i između dva rata.

Nakon oslobođenja naše zemlje raspisom Odeljenja za prosvetu i kulturu Autonomne Pokrajine Vojvodine iz 1946. godine osnovan je Gradski muzej u Sremskoj Mitrovici, koji je 1952. godine prerastao u Muzej Srema – muzej kompleksnog tipa.

Pionirski rad u oblasti etnologije i muzeologije uopšte bio je naročito poletan u prvim posleratnim godinama. Etnološka zbirka je potkraj 1955. godine brojala 722 predmeta, uglavnom zahvaljujući inicijativi tadašnjeg direktora arh. Branka Vasilića i mreži saradnika – sakupljača, prosvetnih radnika iz mesta bogatih spomeničkim materijalom.

Veliki broj predmeta koji je pripadao predratnom društvu »Kolo srpskih sestara« predat je na čuvanje Muzeju.

U tom periodu ističe se dobrovoljnim radom geograf Jelena Đekić-Stefanović. Ona je radila na sprovođenju sistematske sabiračke akcije u selima za-

padno od Sremske Mitrovice (Lačarak, Kuzmin i Martinci).

Posebnu vrednost Etnografske zbirke čine manje kolekcije i pojedinačni predmeti, kao što su grupa šarenih tikvica, žigova za stoku, metalnog i bakarnog posuda, ocila, kolekcija uskršnjih jaja, tekstila–peškira, kuvarića, komplet lota, korice za noževe od sirove kože, zatim crepulje primitivne izrade, kolekcija marama – zlatara, nekoliko kompleta nošnji.

Kao rezultat uspešnog razvoja Muzeja Srema usledila je stalna muzejska postavka, otvorena sve do 1959. godine, kojom su bili obuhvaćeni i etnografski predmeti. Etnografska zbirka je zatim bila pripojena Umetničkom odeljenju Muzeja sve do dolaska etnologa 1972. godine. Tokom iste godine Zbirka je dva puta preseljavana, što je zajedno s drugim okolnostima uticalo na znatno opadanje broja predmeta.

Danas Zbirka broji 797 predmeta.

U okviru redovne delatnosti etnolog je najpre sačinio dokumentaciju – reinventar postojeće Zbirke, potom se pristupilo inventarisiranju novonabavljenog etnološkog materijala prema unificiranim propisima o vođenju muzejske dokumentacije za Vojvodinu.

Na ponovno izlaganje etnografskih predmeta čekalo se do 1984. godine, kada je u rumskom Zavičajnom muzeju postavljena tematska izložba **Hleb i obredni kolač**. Štampan je i katalog.

Etnografska zbirka Muzeja Srema u saradnji s radnom organizacijom »Sirmodex« 1985. godine postavila je izložbu **Odevni predmeti u Sremu u prošlosti i danas**, popraćenu katalogom s ilustracijama, kojom je dat prikaz odevanja seoskog stanovništva naroda i narodnosti koji žive u Sremu i predstavljena savremena odeća krojena prema standardnim merama.

Na izložbi postavljenoj 1985. godine u povodu proslave 100-te godišnjice Muzeja u Mitrovici – na kojoj su zastupljeni dragoceni predmeti kojima je obuhvaćena prošlost Srema od najranijih vremena do danas – ponovo su izloženi etnološki predmeti.

Etnolog Muzeja uključio se u akciju sistematskog istraživanja materijalne i duhovne kulture na području Srema u okviru projekta budućeg Etnološkog atlasa Jugoslavije. Radi toga su prikupljeni odgovarajući podaci u sledećim sremskim selima: Lačarak, Ležimir, Šašinci, Veliki Radinci, Karlovičić, Petrovčić, Obrež, Popinci, Belegiš, Brestać, Berkasovo, Kukujevci, Jame-na, Jarak, Golubinci, Grabovci, Vojka, Voganj, Stari Slankamen i Mali Radinci.

Etnolog Muzeja saraduje sa **Sremskim novinama**, objavivši u rubrici **Iz**

prošlosti Srema više od 20 članaka iz oblasti tradicionalne kulture.

U okviru projekta Zaštite nepokretnih spomenika kulture obrađivana je seoska arhitektura u saradnji sa Zavodom za zaštitu spomenika kulture iz Sremske Mitrovice, gde na tu temu postoje prilozi iz Bosuta, Brestaća i iz Grgetega.

U povodu sastanka o zaštiti, uređenju i unapređenju Obedske bare, održanom 1983. godine, štampan je rad **Kuča, funkcionalnost prostorija i po-kućstvo**.

Etnolog Muzeja Srema učestvovao je i u akciji Sekcije etnologa Vojvodine sa tri priloga: **Romi u Lačarku, Romi u Kuzminu i Romi u Martincima**. Takođe je Sekcija etnologa Vojvodine beležila dijalekatsku leksiku u Sremu prema projektu Matice srpske, Odeljenja za književnost i jezik. Učestvovalo se i na obradi odrednica za buduću Enciklopediju Vojvodine iz oblasti etnologije.

Godine 1982. napisan je scenario pod radnim naslovom **Živeti uz Savu** za TV-emisiju Obrazovnog programa TV-Zagreb.

Na skupu folklorista Jugoslavije, koji je održan u Prištini 1986. godine, predat je članak **Društvene igre u Platičevu**. Napisan je i kraći rad koji tretira društvene običaje Šokaca u Kukujevcima.

Za časopis **Rad vojvođanskih muzeja** napisan je članak **Oglavlja udatih žena u Sremu u Zbirci Muzeja Srema** i predat u štampu. Istovremeno je pre-rađen i dopunjen članak **Svadbeni običaji u tri sremska sela** (Lačarku, Kuzminu i u Martincima).

Godine 1986. na sastanku Sekcije etnologa Vojvodine na Obedskoj bari pročitana je rad **Seoska kuća i Etno-park u Kupinovu**.

Za časopis iz oblasti istorije poljoprivrede salaša, i sela Proleće na čenejskim salašima – PČESA napisan je članak **Žitni trg u Sremskoj Mitrovici**.

Godine 1987. sačinjena je koncepcija i napisan tekst za katalog buduće izložbe: **Sprave za pređenje i tkanje; tkanje i finalni proizvodi** čija se realizacija tek planira.

ABSTRACT

The ethnological collection of the Museum of Srem

Ljiljana Radulovački

The Municipal Museum of Sremska Mitrovica was founded in 1946, and in 1952 it was reorganized into the Museum of Srem, an institution of a complex type.

The ethnological collection now consisting of 797 museum objects, was built up with the help of private collectors. Several ethnological exhibitions were set up, and the texts by the curators-ethnologists were published in specialized journals.